

Decyzja
Prezydium KK
nr 77/12

ws. opinii o Komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady,
Europejskiego komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów
„w kierunku odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu” KOM 2012(173)

Komunikat Komisji „W kierunku odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu” [KOM(2012)173] jest częścią pakietu na rzecz zatrudnienia. Jest kolejnym dokumentem stanowiącym próbę ukierunkowania polityk gospodarczo – społecznych w krajach członkowskich na ścieżkę rozwoju. Niestety trudno odnaleźć w Komunikacie nowe recepty na postępującą w całej Europie erozję jakości rynku pracy, a co za tym idzie na ubóstwo obywateli Europy.

Wprawdzie trafnie zdiagnozowano problemy rynku, jednakże nie znajdujemy w nim na nie odpowiedzi, a te które zostały przedstawione, są powieleniem pomysłów forsowanych od lat, w dłuższym okresie niesprawdzających się. Głównym z nich to flexicurity, którego hasła zostały wdrożone w politykę rynku pracy z pozytywnymi skutkami jedynie w krajach skandynawskich, gdzie poziom zabezpieczenia społecznego pracowników jest na wysokim poziomie. W pozostałych krajach UE, w tym w Polsce, rozwiązania związane z uelastycznianiem rynku pracy nie zdały egzaminu, sprawiły jedynie, że obniżył się poziom zabezpieczenia pracowników. W krajach południowej europy model ten poniósł największą klęskę obnażając swoją słabość masowym wzrostem bezrobocia w czasach recesji. Najbardziej dotkniętą grupą pracowników stali się pracownicy zatrudnieni w elastycznych formach pracy. Hipokryzją więc jest dzisiaj proponowanie pogłębiania tego modelu.

Komunikat jednakże zawiera kilka dobrych propozycji: wzmocnienie udziału partnerów społecznych w szczegółowym opracowaniu polityk makroekonomicznych i rynku pracy, roli godziwego wynagrodzenia w zabezpieczeniu jakości miejsc pracy i popytu wewnętrznego, wzrostu płacy minimalnej w celu walki z ubóstwem pracujących oraz działania na rzecz wsparcia zatrudnienia młodzieży i walki z szarą strefą.

Pozytywnie oceniając zawarte w Komunikacie priorytety, ukierunkowane na: wzrost zatrudnienia, polepszenie jakości nowych miejsc pracy, dofinansowanie instrumentów

sprzyjających aktywizacji zawodowej, podwyższenie wynagrodzenia, zwracamy jednak uwagę, iż obecnie w warunkach polskiego rynku pracy założenia te są mało realne. Wiąże się to głównie z prowadzeniem polityki niezwiązanej z pełnym i produktywnym zatrudnieniem.

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” uważa, że cele zawarte w wyżej wymienionym dokumencie Komisji nie zostaną osiągnięte w polskich realiach z uwagi na:

- znaczne obniżenie środków Funduszu Pracy, w tym poprzez realizowanie przez ten fundusz celów niezwiązanych z aktywizacją bezrobotnych (szkolenia lekarzy i pielęgniarek) oraz zamrożenie jego aktywów,
- nierozwiązanie problemu bezrobocia długotrwałego,
- obniżenie jakości usług publicznych służb zatrudnienia, chociażby poprzez obniżenie kwalifikacji doradców zawodowych i personalnych (ostatnie projekty ustaw),
- brak prowadzenia przez pracodawców szkoleń dla pracowników zatrudnionych,
- zwiększanie obciążeń podatkowych oraz innych kosztów zatrudnienia (ZUS) wbrew założeniu 1.1. ust. 2 ww. KOM zmierzającemu do obniżenia kosztów zatrudnienia.

Komisja Europejska w komunikacie wskazuje na potencjał w zakresie tworzenia miejsc pracy leżących w zielonej gospodarce, szacując że „tylko w sektorach związanych z efektywnością energetyczną i energią odnawialną do 2020 roku może powstać około 5 mln miejsc pracy”. W komunikacie jednak brak wskazań ile miejsc pracy zostanie zlikwidowanych lub utraconych w tradycyjnych, wysokoenergetycznych gałęziach gospodarki oraz czy bilans w zakresie liczby miejsc pracy wypadnie dodatnio czy ujemnie. Przedstawiony w załączniku zestaw działań w zakresie zatrudnienia w zielonej gospodarce, wymienia zaledwie kwestie kierowania osób poszukujących pracy i pracowników zagrożonych zwolnieniem do nowych zielonych zawodów. W ramach dialogu publicznych służb zatrudnienia, brak jest natomiast działań zaprojektowanych z myślą o pracownikach sektorów wysokoenergetycznych, których wdrożenie prowadziłoby do utrzymania zatrudnienia przez tych pracowników.

Komunikat wskazuje na potencjał leżący w zatrudnieniu w sektorze zdrowia i opieki społecznej uzasadniając go starzeniem się społeczeństwa oraz rosnącym popytem na zindywidualizowaną opiekę i profesjonalne usługi socjalne. Zauważając możliwości zwiększenia zatrudnienia w tym obszarze Komunikat nie wskazuje zagrożeń w realizacji tego celu związanych z innymi charakterem miejsc pracy niż np. w zielonej gospodarce. Co do zasady opieka zdrowotna nie generuje zysków, a wręcz przeciwnie jest kosztochłonna. Koszty opieki zdrowotnej i społecznej ponosi budżet państwa. Ze względu na obecne ograniczenia

w wydatkach budżetowych związanych z kryzysem, nie można oczekiwać wzrostu wydatków na ten cel. Ograniczenie wydatków budżetowych nie pozostanie bez wpływu na niewykorzystanie potencjału zatrudnienia w tym sektorze. Część wydatków na opiekę, w szczególności zindywidualizowaną, w części nie finansowaną ze środków publicznych lub w przypadkach braku współfinansowania ze środków publicznych, jest ponoszona przez obywateli. Ograniczone środki osób indywidualnych powodują, że znaczna część zatrudnienia w tej sferze jest zatrudnieniem nierejestrowanym. Bez wprowadzenia dodatkowych rozwiązań w postaci wsparcia/współfinansowania ze środków publicznych, nie należy oczekiwać, że sytuacja ta ulegnie zmianie. Brak jest wskazówek Komisji dla krajów członkowskich do wprowadzania rozwiązań zmierzających do obniżenia kosztów zatrudnienia opiekuna dla osoby indywidualnej. Zawarte w komunikacie działania zmierzające do wymiany praktyk i uznawania kwalifikacji opiekuna, jakkolwiek cenne, są jednak niewystarczające do pełnego wykorzystania potencjału wzrostu zatrudnienia spoczywającego w sektorze ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Komunikat wskazując na niedostateczny poziom mobilności zawodowej pracowników oraz korzyści jakie można wiązać ze zdolnością do zatrudnienia w innych krajach członkowskich dla wsparcia wzrostu gospodarczego i zwiększenia zatrudnienia w krajach przyjmujących, pomija jednak negatywne aspekty mobilności, w szczególności koszt dla rodziny (pomoc w opiece nad członkami rodziny, koszty edukacji), oraz negatywne kwestie dla sytuacji gospodarczej państw pochodzenia związanymi z faktem wyjeżdżania z niego osób z najwyższymi kwalifikacjami, co nie pozostanie obojętne dla pogłębiania się nierówności rozwojowych UE.

Zgadając się z oceną zawartą w komunikacie, dotyczącą braku świadomości swoich praw i obowiązków przez wielu pracowników mobilnych tzn. pracujących w innym kraju członkowskim niż kraj pochodzenia, istnienia licznych nieprawidłowości w zakresie stosowania obowiązujących przepisów oraz z koniecznością wprowadzenia dodatkowych mechanizmów egzekwowania prawa, uważamy że mechanizmy te jednak nie powinny zostać ograniczone do systemu zabezpieczeń społecznych ale również powinny obejmować egzekucję świadczeń oraz ułatwiać dochodzenie roszczeń wynikających ze stosunku pracy.

Gdańsk, 15 maja 2012 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”

SIKRETA RZ
KK NSZZ „Solidarność”
Ewa Zydorek